ఓమ్.

సచ్చిదానందగురవేనమః.

దైవస్వరూపము జెందిన.

వేమన్న యోగీశ్వరుల చరిత్రము.

స్వానుభూతి రసావేశముగా.

లోకోపకారంబుగా చెప్పిన ౧౦౦ - పద్యంబులకు

తాత్పర్యంబులు.

శ్రీమాన్ - బాలస్వరూపానందస్వాములవారి

పౌత్రుడైన,

యన్. వి. యస్. కందసామిదాసుచే

వ్రాయబడి,

చెన్నపురి,

ఇట్టా - పార్థసారధినాయనివారి

స్వకీయ.

శ్రీపద్మనాభవిలాస ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రచురింపబడియె.

1907.

வேமங்க பத்யம்.

ఓమ్.

సచ్చిదానందగురువేనమః.

వేమన్న యోగీశ్వరుల చరిత్రము.

ప్రశిద్ధిజెందిన భరతఖండమునకుదక్షిణభాగంబునగోదావరి, కృష్ణా నదులకు మధ్యలో మచలీబందరుజిల్లాతోచేరిన కొండేటిదుర్గమను త్రమునకు రాజుగాయుండిన అన్నవేమన్నయనువారి సహోదరులైన వేమన్నయను యోగీశ్వరుల చరిత్రము.

పెద్దవేమన్న రెడ్డియనువారు కొండేటియను పర్వతమున వశించు లనుధర్మశాస్త్రప్రకారమువంటలయందుకప్పముపుచ్చుకొని మనునీతి క తల్లితండ్రి బిడ్డలనుగాచునట్లుగా కాపులనుగాపాడుచువచ్చెను.

వెఱ్ఱివేమన్నయనువారుఅధిపతియొక్కకనిష్ఠసహోదరులు గనుక పాట లేక వేశ్యమోహము యధికరించిదానియొక్క మోహపాశంబున - వివాహము లేక వెరచి యది యడిగినంతయు తప్పక యిచ్చుకొని తింబగళ్ళున్ను దానికి ఊడిగముచేసుకొని యుండెను.

ఆవేశ్యయున్ను వెఱ్ఱి వేమన్నను పకీరుగా జేయవలెనని తలంచి యింటియందుండు ఆభరణములుయంతయుంగొనిరమ్మనిబోధ బెట్టుచు న్నయున్ను యింటియందుండుఆభరణములన్ని యుతప్పకదొంగిలించుకొ వచ్చియిత్తురు వీరియొక్క అన్నభార్య వీరిని చిన్నప్రాయమందుండి బాగుపెంచినదానివల్ల వీరు యేది యడిగినప్పటికిన్ని తప్పక యిచ్చుకొని పాడుచునచ్చెను.

ఒకదినంబున వేశ్యవేమన్ననుజూచిఓ వెమన్నా! నీవువినాది నేనా

కంఠమందు ధరించియుండు ముత్యాల హారమును గొని వచ్చిన యెడల నా యింటికి రావచ్చును. లేని యెడల నా ఇంటిత్రోవ రాకూడదని ఆజ్ఞ పరచి యతి శీఘ్రముగా తెమ్మని పంపెను. వేమన్నయు దానికి లక్షబోటిబుద్ధులు చెప్పియు అది విననిదానివల్ల తనకు యేమియు తోచక ఓ భగవంతుడా! యిక యేమిచేయుదును కంఠమందుండు ముత్యాలహారము నేనెట్లు దొంగిలించుకొని తెత్తును నాయొక్క వదినెగారి కంఠంబున యెప్పుడునుండు వస్తువుగదా నేనడిగితె యిచ్చునా యిదియో ముత్యాల హారము యియ్యక రాకూడదని చెప్పెను. యిక యేమి చేయుదును యని. మనోవ్యాకులము జెంది తన యింటికి వచ్చి యొకమూల చూచి దుప్పటి ముసుకుగప్పి అన్నము తినక శయనించుకొని అదియే చింతగానుండెను.

ఇట్లుండగా వదినగారు బంటులను బిలచి యేలయింక శెట్టి వేమన్న అన్నము తినుటకు ఇంటికి రాలేదు వేశ్య ఇంటిలో బోయి చూచిరండని బంపగా బంటులు బోయి అచట యెంతయు వెతికి గానక యితను శయనించియుండు చోటు కనిపెట్టి దేవికి చెప్పిరి అంతలో వదినగారు వీరుండు చోటునకు వచ్చి వీరి ముసుకును తీసి తట్టి లేపి నీ వేల అన్నము తినకయున్నావు యనియడుగగా వేమన్న యేదియు చెప్పక మౌనముగాయుండెను యింతలో వదినగారు అబ్బాయి నీకేమి కావలెను అది నావల్ల సాధ్యమై తెచ్చెదను చెప్పుము అనియడుగగా వేమన్న అమ్మా! నీయొక్క కంఠహారము యిచ్చితే అన్నము తిందును లేకపోతే తినను ఆ వేశ్య యున్ను కంఠహారము తెచ్చుకొని రమ్మని ఆజ్ఞ పరచెను అట్టుల లేని ఎడల నాయింటికి రానే కూడదనియు నని చెప్పెను గనుక ఆ కంఠహారము దానికి ఇచ్చివేసి దానితో సంతోషముగాయుందును లేనియెడల నా ప్రాణము ఇప్పుడు బోనిచ్చెదను యని చెప్పెను.

ఈ సంగతి వినిన యితని కుండు వెర్రి స్నేహము తెగగోయుటకు యిది మంచి సమయంబని తనలో యెంచుకొని అబ్బాయి నీవు యడిగినట్లు యిచ్చెదను అయితే నే జెప్పినట్లు యీ హారము యిచ్చెదనని నాకు సత్యము జేయవలెను యని చెప్పెను అంతలో వేమన్న అలాగే యిచ్చెదను యని సత్యము జేసెను.

అయితే యీ హారముగొనిపోయి దాని నిర్మాణంబుగా రమ్మని హారము తెంపికూటమంతయుచల్లి వేసి దాని యేర్పరచియెత్తుకొనుమని చెప్పుము యని చెప్పి ఆరము తీసి చేతికిచ్చెను ఆతక్షణమే గొనిపోయి వేశ్యనుబిలచి నిర్మాణంబుగా రమ్మని యీ అరమును తెంపి చల్లి దీనియేర్పరచి యెత్తుకొమ్మని ఆజ్ఞపరచెను. ఆలాగే వేశ్య వంగి యేర్పరచగా మర్మస్థానము మజూచి ఛీఛీ యివి యేమినాల్లు కాళ్ళుజంతువులకుండులాగు యున్నదని వెరచి యేమియు జెప్పక తనయింటికివచ్చి వదినెగారికి నమస్కారము జేసి తల్లీ! నాకామమును వెరచ జేసిన తల్లిగదా యని యనేకవిధములుగాధ్యానించియిల్లు వాకిలివిడచిపిచ్చి పట్టినట్లు తిన్నలమీదయున్ను బురదలయందున్ను శయనించుకొని కాలముగడిపెను యిట్లుండగా యొక్క దినంబున తనయింటికి వచ్చి తనవదినె యొక్క కుడిస్తన్యము పైతనగోటివల్ల రక్తమువచ్చునట్లు గీచిపోయెను ఇవి యందరున్ను చూచి వారిని దూషించనయిరి. యింతలో ఆ పతివ్రత వారిని చూచి మీరు వారిని దూషించ బోకు వారు యొక కార్యమును గురించి చేసినారు అని తన పురుషుండు మొదలయిన వారికి ధైర్యంబులు చెప్పి ఇట్లుండగామూడు దినంబులు తాళి యీ పతివ్రత జలము ఎత్తుకొని రాబోయెను యచటయొక నాగసర్పముయీ పెనుగరచివిషము యెక్కి మూర్ఛ జెందెను యీవింతనుయచటయున్న వారందరున్ను చూచి యీమె చచ్చిపోయెనని యేడ్వనారంభించిరి యింతలో వేమన్న గీచిన ద్వారంబుగా విషమంతయునువచ్చి కొంతసేపటికి రక్తముమూర్ఛ తెలియగల్గి వారిని జూచి చూచితి రానేటికి గురించి వారు యీ కార్యంబు చేసినారని తనవారికిన్ని తన పురుషునకున్ను చెప్పి యిల్లుచేరెను

కొన్ని దినంబులకు వేమన్న తనమహిమ యందరికిన్ని బయలుపరచవలెనని తలంచి తనఅన్నగారి వద్ద ఒక కాశీభూమి వేసి యు నరిఘంమాలు ఉంటచేయు గాపీను యేటిపుష్పకాయ పంబుగ చేయనారంభించి యీసంగతి అన్నగారు విని తనభార్యను జూచి యొక్క పొద్దిను వెపుష్ప కాయపయ పుచు చూచున్నాడు నీవున్ను వాడున్ను భోంచేయుడు అని చెప్పగా ఆ పతివ్రత తనపురుషుని

జూచి వారిని హేళనము చేయబోకుము వారు వాటినించి ఫలములేక ఆకార్యము చేయబూనరు యనితగుమైనమాటలు చెప్పియుండెను.

ఇట్లుండగా ఆ యేటిపుచ్చకాయలు ఫలితమునకు రాగానే యొకదినంబున యొక ముసలిది ఆ మార్గంబుగా బోయెను ఆ ముసలిదాని వేమన్న జూచి ఓ ముసలిదానా యెక్కడికి బోతున్నావు యని యడుగగా అయ్యా! నేను కూలిపని చేయబోయెదను యని చెప్పెను ఆ మాటలు విని వేమన్న నావద్ద నీ యేటిపుచ్చకాయలు గోసిన యెడల కూలి యిచ్చెదనని చెప్పెను ఆ మాటలకు సమ్మతము జెంది ముసలిది ఆ యేటిపుచ్చకాయలను సాయంత్రము వరకు గోసి వేసి కూలియడిగెను వేమన్న మహానుభావులు గనుక తన చేతివల్ల యొక కాయనెత్తి కూలి యిచ్చెను ఆ కాయ పుచ్చుకొని ముసలిది చింతాక్రాంతంబు జెంది తన ఇంటికి వచ్చెను ఇంతలో దానియొక్క పుత్రులు యెదురుగా వచ్చి అమ్మా! యేల వ్యాకులముగా యున్నావు కూలి యెచట యున్నది చిక్కలేదా యని యడుగగా ముసలిది నా కొడుకులారా! నేను తెలియక వెఱ్ఱి వేమన్న వద్ద కూలిపని చేయనైతిని కూలికిగాను యీ పుచ్చకాయ యిచ్చినారు యని వారి యెదుట వేసెను వారిలో యొకడు అధిక కోపము జెంది వేమన్నను దూషించి ఆ కాయను యెత్తి యింటి యంకు విసిరి గొట్టెను అంతలో కాయ బగిలి లోపలనున్న విత్తులన్నియు స్వర్ణమయంబుగా చెదరిబడెను యీ వింతను జూచి ఆశ్చర్యంబు జెంది మరుచటదినము ఇంటి పనులు దీర్చుకొని యందరును బోయి కాయలు గోయనైరి యవ్వరికి తెలియకుండగా ప్రక్కకరు నాలుగు కాయలు దొంగలించి పెట్టుకొన్నారు కూలికిగాను వేమన్న యొక్కొకరికి యొక్కొక కాయను యిచ్చి పంపెను॥

వారందరున్ను వారి వారి యింటికి వచ్చి దొంగలించిన కాయలను గొట్టి చూడగా యవి యన్నియు వట్టి విత్తనములుండెను వేమన్న చేతివల్ల యిచ్చిన కాయమాత్రము స్వర్ణమయంబుగా యుండెను యీ వింతలు చూచి ఆశ్చర్యంబు నొంది ఆ వద్యాకాసారము పండుకున్న వారందరున్ను కాయగోసి బ్రతుకుచుండిరి.

ఈలాగు కాయల తను గోసి రెండు గుప్పలుగా బోసి వేమన్న తన యింటికి బోయి తన వదినెగారిని చూచి అన్నగారిని యచటికి రమ్మని చెప్పెను. అలా!

గేఆవృత్తమరాలు సమ్మతము జెందెను యింతలో పెద్ద వేమన్న రెడ్డిగారుకొలువుచావడి విడచి యింటికి రాగానే వారిని చూచి వేమన్న చెప్పిన సంగతి చెప్పి పొమ్మనెను. అన్నగారు యధిక హేళనము చేసినారు యేటి పుచ్చకాయలు గావలసినది లేదు నీకున్న వానికి దాపిచ్చి పట్టితిరిగెదరు నేను పోజాలను యని చె[illegible]రి.

ఇంతలో ఆవృత్తమరాలు వారికి ఉపచారవార్తలు చెప్పి పంపెను. ఇంతలో అన్నగారు రావడము చూచి యెదురు జెంది వారిని బిలుచుకొని వచ్చి యా పుచ్చకాయ గుప్పలను తన చేతి వల్ల యింటి యొక గుప్పను మీరు పెత్తుకొనుము యొకటిని దానధర్మంబులు చేయుము యని చెప్పెను యా మాటను విని సంతోషము జెంది యొక కాయను యెత్తి పగలగొట్టి చూచెను వాటియందు వుండు స్వర్ణవిత్తనములు జూచి ఆశ్చర్యంబు జెంది వారు మహానుభావులని యెంచి ధ్యానము జేసి వారి ఆజ్ఞ ప్రకారము యొకటి దానధర్మము చేసి యొకటి తానెత్తుకొనెను వారు యేమి చెప్పినప్పటికిన్ని వారికి అభ్యంతరము లేక నడచుకొనియుండిరి.

కొన్ని దినంబులు తాలి వారున్ను వారి భార్యయున్ను శివలోకప్రాప్తి జెందిరి వేమన్న స్వాముల ప్రభావము యెల్లచోటను ప్రశిద్ధి జెంగెను వీరు కుప్పలయందున్ను మిట్టలయందున్ను యింటి తిన్నెల మీద యున్ను కాలువలందున్ను బురదలయందున్ను బొర్లుకొని వాక్కునందొచ్చినట్లు పద్యములను చెప్పుకొని కొన్ని గుప్పయుంచబడి యుండిన పెంకుల మీద యున్ను వ్రాసుకొని యుందురు వీరు చేసిన పద్యంబులు బ్రహ్మకున్ను లెక్కబెట్టుటకు సాధ్యబడకాలదనగా మనుష్యులకు సాధ్యపడ తరము యగునా ప్రతి పద్యమున్ను నానావిధ భావములుగా యర్థములు దెల్పుచున్నది. కొద్ది దినంబున వేమన్న స్వాములు అణిమాదిచిత్తులను యాడిలోకోపకారముగా పద్యములు చేసి మరిగిరి.

ఈ వేమన్న స్వాముల మహిమలు అనేకము కద్దు వాటియంతయు విస్తంచి చెప్పుటకు గ్రంథము విస్తారమగునని సూక్ష్మముగా వ్రాయనైతిని.

అయ్యా! మహా సముద్రమునకు ముందొక చిన్న కాలువ బోలుల అనేక విద్యా ప్రతాపపాండిత్యము జెందిన కవిశిఖామణులకు ముందు వ్యాక

రణసూక్ష్మంబెరుగని నేను లోకోపకారముగా వేమన్నమహానుభావులుజే
సినపద్యంబులలో నాటికి తాత్పర్యంబు వ్రాసియున్నానువాటియందు అక్ష
రభేదములున్న పదభేదములనుజూడక హంస యేలాగు నీరును వేరుపరచి
పాలును త్రాగుచున్నదో ఆలాగుసత్తులనుచేకొని అసత్తులను క్షమింతురని
ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఇవియిట్లుండగా వ్యాకరణలక్షణంబుగ తాత్పర్యంబు వ్రాసినయెడల
ఆభావము విద్వాంసులకేగాని పామరులకు ప్రయోజన పడజాలదు అవియో
జ్ఞానకాండముకనుక బాలురుచదివినప్పటికిన్ని సందేహము లేక తెలుసుకొను
టకు తాత్పర్యంబు వ్రాయనైతిని.

ఈపసిబాలుడు వేమన్నమహానుభావుల కటాక్షమువల్లనున్న నా
గురుపీఠంబయిన సోమనాథమహానుభావులకృపవల్లయున్న శ్రీమాన్
బాలస్వరూపానందస్వాముల అనుగ్రహమువల్లనున్న పెద్దలదర్శనంబువల
న తెలిసినంతమాత్రము తాత్పర్యము వ్రాయనైతిని.

యిట్లు,
శ్రీమాన్-బాలస్వరూపానందస్వాముల
పౌత్రుడైన.
యస్. వి. యస్. కందస్వామిదాసుడు.

ఓమ్

శ్రీ పరబ్రహ్మణే నమః.

వేమన్న పద్యములున్ను

వాటి తాత్పర్యములు.

శ్రీకరంబుగ వేమన్న జెప్పినట్టి । పద్యముల నెవ్వఁ డెఱిఁగి పఠనసేయు ।
నట్టి పురుషుండు మునమున నిట్టి దనుచు । జెప్పరానట్టి వస్తువు జేరు వేమా

తాత్పర్యము.

సత్యజ్ఞానానంద పరబ్రహ్మస్వరూపమై మాయారహితులై - తత్వ-మ-సి-యను శృతి - యర్థమును లక్ష్యార్థముగా ననుసరించిన వారైన వేమన్నానందగురువులవల్ల స్వానుభూతి రసావేశమువల్ల లోకోపకారముగా ప్రసిద్ధిపరచిన పద్యములు పఠయోగ్య మనుష్యులై నానుసాధనసంతుష్టియనే సంపత్తుతో - యనగా (నిత్యానిత్య వస్తువివేకము సుఖముక్తులై యనేక భోగవిరాగము సమాదిషట్క-సంభక్తి మోక్షఇచ్ఛ) తాపత్రియముల అనుసరించి మాయ గుణంబుల గోసి భక్తివైరాగ్యమును చేకొని శ్రద్ధతో వాక్యార్థముగాచూచక లక్ష్యార్థముగా యనుసరించిన జీవన్ముక్తులై మనోవాక్యమునకు యుందని (శ్రవణ-విచారణ-ధనమాసి-సత్తువా భక్తి-సంసక్తి - నామిక - పదార్థగుణము) యనుజ్ఞానభూములకు మేలైన పదవి ముక్తిగలిగి సచ్చిదానందస్వరూపులై ప్రసిద్ధి చెందుదురు.

ఈ పద్యమునందు (శ్రీకరంబుగ) యని చెప్పుటవల్ల యెన్నడు చెడని స్తితియందుందురని యర్థము. జ్ఞానాచార్యులందరు అధికారి యెవరో? వానికి మాత్రము వేదాంత విచారణ కావలెనుగాని యితరులు యనుసరించరాదు

అట యోగమనగా (యమము-నియమము-ఆసనము-ప్రాణాయామము-ప్రత్యాహారము-ధ్యానము-ధారణము-సమాధి) యని యెనిమిది భాగములుగా యున్నది.

రాజయోగమనగా (తారకము-సాంఖ్యము - అమనస్కము) యని మూడువిధయోగములుగా యున్నది. ఈ రాజయోగమునే పరిపూర్ణ అఖండానందనిష్ఠ యనబడును.

(శ్రీమన్నానందస్వాములపై జెప్పినవియేమనగా) నాల్గువిధకర్మములను గోసినట్టి మహానుభావులుగనుక స్వయంప్రకాశంబైన బుద్ధిమాయయై స్వప్రకృతిస్వరూపమువరకు చెప్పినట్లుగానే జయముపరచినారు నామరూప క్రియలు ప్రకృతి లేక జ్ఞానమునకు లేవు.

౧. శివకవులకు సవకవులకు।
శివభక్తికి తత్వమునకు చింతామణికిన్।
శివలోక బ్రహ్మములకును।
శివునకు గురువునకు శరణుచేయుదు వేమా॥

తా॥ ఆత్మానందస్వరూపమునే మాచునట్టి సత్పురుషులకున్ను మాయయను ప్రపంచసుఖమును విడచి నిశ్శంకముగా బ్రహ్మమునే ధ్యానించు జ్ఞానులకున్ను ఆత్మానంద శ్రద్ధకున్ను యదార్థస్థాపితమునకున్ను పరోక్ష జ్ఞానమునకున్ను బ్రహ్మానందమను నిత్యసుఖమును యనుసరించిన మహానుభావులకున్ను అఖండపరిపూర్ణ సచ్చిదానంద స్వయం ప్రకాశంబైన పరమాత్మస్వరూపమునకున్ను మేలైన స్థావరమునకు శృతి యుక్తి, అనుభవమువల్ల ప్రసిద్ధిపరమైనట్టి ఆచార్యులకున్ను, త్రికరణశుద్ధిగలిగి వందనము చేయుచున్నాను యని భావము.

(శివకవులకు) ఈలాగు చెప్పుటవల్ల కొందరు శివునియొక్క భక్తులకు అయర్థము చెప్పుదురు. శివుడనుపదమునకు మంగళకరము లేక పరమా

వంచస్వరూపమునందు ఉండి విముక్తుడు వారయని తెలిసికొనుడు.

౨. శ్రేష్ఠుడనయిన యోగి వెలసె లోకములోన।
పూజలిమ్ము పుణ్యపురుషులార।
పూజలిడినయంత భుక్తిముక్తులనిచ్చు।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ ఈశ్లోకమున వేమన్నయను యోగీశ్వరులు యందరికిన్ని తెలియునట్లు తన స్వానుభవమును రహస్యార్థము లంతా తెలియుపరచితానున్ను అలాగే మొదట మాయను యనుసరించి వాటి విషయాదులను తామర ఆకులాగు అంటకుండక అనుభవించి వాటి దుష్కారములను తెలియపరచి వాటినివదలి వైరాగ్యాభ్యాసంబులనూ అనుసరించి వాటివల్ల లభించు అనుభూతి చిత్తగుణములను బయలుపరచి నిష్కళంక సమాధియొక్క గుణములను అనుసరించు మాత్రము గలుగు చిత్తపరిభావములనుచూపియున్నారుగనుక ఓజ్ఞానులారా! వారిని పరమచైతన్యస్వరూపముగా మనోపూజలు చేయుము - అట్లునునో పూజలు చేసినయెడల యిహపరసాఖ్యములిచ్చిమిమ్ముల జీవన్ముక్తులుగా జేయుదురు

(విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా.) యను చరణమునకు లోకమును రక్షించుపరమాత్ముడను మనోహరమైన ఓవేమన్నా వినుముయని కొందరు ఆమును లోకములనుసృష్టించిన సర్వస్వరూపుడైన ఓరామా - వినువేమా - యని యిక కొందరు తాత్పర్యము చెప్పుచున్నారు యీరెండుయర్థములున్ను యోచించునెడల ఒకటియగువిత్యాసముబడలేదు ఎట్లనగా, వీరు (బ్రహ్మజ్ఞాని గనుక సృష్టించుట - రక్షించుట - చెరుపుట) యను మూడు గుణంబులున్నపరమాత్మస్వరూపముయొక్క కార్యముగనుక వీరివద్దన్ను గలిగియున్నదని యందరికిన్ని తెలుసునట్లు (విశ్వదాభిరామ) యనిదాని ప్రసిద్ధిపరచియున్నారు. (వినురవేమా) యనుటవల్ల నామరూపక్రియలు ప్రకృతిసంబంధంబును యనుసరించి బయలుపడిన దానివల్ల ఆ ప్రకృతి తన్ను

జ్ఞానములేనివానిగా చేయును యనుపదములోను అప్పుడప్పుడు ప్రకృతి యైనమనస్సునకు జ్ఞానమైనఆత్మజ్ఞానమున్ను గలుగ జేసుకొని వచ్చినట్లు చెప్పుతున్నారు.

3. ఆత్మశుద్ధిలేని యాచారమదియేల!
భాండశుద్ధిలేని పాకమేల!
చిత్తశుద్ధిలేని శివపూజయేలరా!
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా!!

తా॥ ఆత్మా అనాత్మా యని క్రియలు తెలియక యీముట్టు దేహమును జలమువల్ల శుద్ధిబరచిమతసంబంధమువల్లతనకు లేనట్టి ఆచారములను అనుసరించుటవల్లతనకు గలుగుప్రఖ్యాతియేమి? విషయానందమ్ముపై బడునుగానివిడిచిపోవునా! పాత్రములను లోభాగము శుద్ధిపరచి వంటకముచేయుటవల్లవంటకమురుచిపక్వమగునా! యొకప్పుడున్నురుచిపక్వపడదు చిత్తశుద్ధియనగాచిత్తమందనుసరించక వాటిదోవగావిడచిపెట్టి ఈశ్వర పూజలు బైరంగముగా చేయుటవల్ల కలుగు ఫలితమేమి లోకుల వల్ల ప్రశిద్ధిగాని మోక్షదాయకముకలుగునాగనుక యెట్లుభాండమునులో భాగముశుద్ధిపరచకవండునట్టివంటకమురుచిపడదో అలాగులోశుద్ధిలేక ఆచార్యములుఅనాచార్యములుగలవి మనస్సువల్ల చేయునిపూజలు చేసికొన్నను నిష్ప్రయోజనము.

ఆత్మశుద్ధికలిగిన వారికి ఆచారములు పనిలేదు. మనో పూజలుచేయువారికిశిలలవల్ల ప్రయోజనములేదు.

౪. కల్లగురుడుకట్టు నెల్లకర్మంబులు!
మధ్యగురుడుకట్టు మంత్రచయము!
ఉత్తముండుకట్టు యోగసామ్రాజ్యంబు!
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా!!

తా॥ ఈ ప్రపంచమందు మూడువిధములైనఆచార్యులుయుంటున్నారు అవియేవియనగా, మతాచార్యులు తనకు లేనట్టి అనుష్ఠానములంతయుఅనుసరించవలయునని వరులకు దిట్టపరచి దాను మోక్షదాయకుడు కావలెనని యిటుచేసినయెడల యింద్రపురము బ్రహ్మపురము తనకు లభించునని చెప్పి గావలసిన ద్రవ్యములు అపహరించుకొని తాను చెప్పినదిగాక తన్ను అనుసరించినవారిన్ని చెరచి తాను వారివల్ల పూజింపబడ్డవాడై యుంటుడు అటువంటివారు వేషధారులని యెరుగవలెను.

ఇక కొన్ని ఆచార్యులు మంత్ర యోగములను మాత్రము కామితార్థముగా ఉపదేశించి వాటివల్ల మోక్షము లభించునని బోధింతురు వారిని మధ్యఆచార్యులనితలంచవలెను. కారణ ఆచార్యులు యీ ప్రకృతి మాయా స్వరూపమని వీటివల్ల చేయుకర్మములు తనకులభించవనిన్ని ఆత్మజీవైక్యసంధానము సాధించికొనవలెనని ఉపదేశించివత్తురు సద్బోధకులను జ్ఞానాచార్యులని చెప్పుదురు.

౫. నిక్కమైనమంచి నీలమొక్కటిచాలు।
తళుకుబెళుకురాళ్ళు తట్టడేల।
చదువుపద్యమరయ చాలదాయొక్కటైన।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ నిష్ప్రయోజనమైనరాళ్ళు యెుకగంపెడుపెట్టుకొనియుండుటకై నాయధిక వెలగలిగినవజ్రముయొకటుంటెబాగుగదా అలాగేయనేకవిధమైన శాస్త్రములను చదివి యనేకవిధక్రియలుచేయుటకై సనుజ్ఞానమునుగజేయు యొకపద్యమునుచదివి వాటిగుణమును తెలుసుకొనిఅదేలాగు డచిన యెడలబాగుగదా.

౬. ఉప్పుకప్పురంబు నొక్కపోలికయుండు।
జూడజూడరుచుల జాడవేరు।

పురుషులందు పుణ్యపురుషులు వేరయా!
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ ఉప్పుయున్న కర్పూరమున్ను జూడగా రూపమున నొకటిగా యుండినను వాటివాటి గుణభేదములు చూడగా వేరుగాక నంబడును. కనుక గుణంబు చూచి యెరుగవలెను.

౮. ఆడువారికన్న నర్థంబు పోడకన్న!
సారమైన రుచుల చెవులకన్న!
అయ్యకాంతలకైన నాశలుపుట్టవా!
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ స్త్రీలను దర్శించినాగాని ధనమును జూచినాగాని రుచిగలిగినవదార్థగుణములను చెవులార విన్నను పరిమాయలను గోసి నిష్కళంకమైన నిష్ఠానుసారము సమాధిపూజలు జేయునట్టి యోగీశ్వరులైనాను మనస్సు చలించునుగదా కేవలము కర్మక్రియలలో బద్ధ మనుష్యులు చలించుటకు యేమైన భీతి యుండునా యిది యెట్లనగా.

శ్లో॥ విశ్వామిత్రపరాశరప్రభుతయో వాతాంబుపర్ణాశనా!
స్తేపి స్త్రీముఖపంకజం సులలితం దృష్ట్వైవ మోహంగతా!
శాల్యన్నం సఘృతం పయోదధియుతం యే భుంజతే మానవా!
స్తేషామింద్రియనిగ్రహో యది భవేత్ వింధ్యః ప్లవేత్ సాగరే!

తా॥ యనగా రాజభూపాలుండైన విశ్వామిత్రుడు మాయకర్మంబులను వెరచి జ్ఞాననిష్ఠానుసారమందు పూజ్యుడై ప్రసిద్ధిజెందినవానికైనాను వ కలమాయను వెరచుటకు సాధ్యపడలేక మేనక వలలో జిక్కి భంగంబు జెందెను మానుష్యుని కెంతమాత్రంబు గనుక మాయవంచెనుండి మోక్షదాయకుడైన మొక్షల మహా ప్రసిద్ధి కెంచుతురు.

౮. తామసించిచేయ దగ దెట్టికార్యంబు।
వేగిరింపనదియు విషమమగును।
పచ్చికాయ దెచ్చి పడవేయ ఫలమౌనా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ వృక్షమందుండు పూపిందెలను గోసి పండబెట్టగా పండుగాకుండగ ముడిగిపోవును. లేక చెట్టునందె పండే వేని కాసియుంటే పండినపిమ్మట వాటిని పక్షులు మొదలైన జీవరాసులు తినిబోవును గనుక దోరకాయగా యుండునప్పుడే గోసి పండబెట్ట గావలెను తినుటకు ఫలితమగును యీరీతిగా నేపకార్యమైనాను తామసించిచేయగా ప్రయోజనబడును యోచించక శీఘ్రిముగ సముగించవలెనని చేయు కార్యము నిష్ప్రయోజనముగలిగి భంగము జెందును గనుక యే కార్యమున్ను యోచించి చేయువలెను.

౯. నీటిలోనయోడ నిగడితిన్నగ బ్రాకు।
బైట మూరడైన బ్రాకలేదు।
నెలవుతప్పుచోట నేర్పరికొరగాడు।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ జలమునందు బోవునట్టి యోడగాలి లేకపోయినను మెల్ల మెల్లగా బోవును ఆ యోడ నేలయందు అధికగాలికొట్టినాను యొకమూరడైనాను నడవసాగదు అలాగే మనుష్యులు యెంతసామర్థ్యము గలిగి యుండినాను చోటుతప్పిన యెడల వారియొక్క సామర్థ్యము యొకప్పుడున్ను సాధ్యపడజాలదు.

౧౦. పందిపిల్లలీను పదియునైదింటిని।
కుంజరంబులీను కొదువ యొకటి।
ఉత్తమపురుషుండు నొక్కడే చాలదా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ పంది నెలకు పదునైదు పిల్లలు వేసియున్న సుఖం బేమి ఏనుగ నెలకు యొకపిల్లను యీనును దానివల్ల యనేకప్రయోజనముగలుగును పంది యనేకపిల్లలు వేసియున్న నిష్ప్రయోజనము యీలాగుమూఢులు యెంబడుదురు (జ్ఞానహీనులు.) యిటువంటివారు యధిక ద్రవ్యము గలిగి బుద్ధిచాతుర్యముగల పురుషుండు యొక్కడుండెచాలును యని భావము.

౧౧. ఎరుగువాని దెలుప నెవ్వడైననుచాలు।
మొరకువశముగాదు మోగుదెలుప।
ఏటివంక దెలుప నెవ్వారివశమయా।
విశ్వధాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ బుద్ధిశాలులకు యేదైనా జ్ఞానము తెలియ జెప్పుటకు యధికసులభము అయితే యేటియొక్క వంపును దిట్టబరచ యెవరి తరమౌను యీలాగే మూఢులకు జ్ఞానము బోధించుటకు యీశునికైనా తరముగా నేరదు.

౧౨. అల్పుడెప్పుడు బల్కు నాడంబరముగాను।
సజ్జనుండు బల్కు చల్లగాను।
కంచుమ్రోగినట్లు కనకంబు మ్రోగునా।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ మూఢులు యేకార్యమున్న తానుచేయులాగు ఢంబముగా మాట్లాడి భంగము జెందుదురు సజ్జనులు యేకార్యములున్న తామసించి చేయుదురు వాటివల్లవారికి ఖ్యాతిగల్గును యెట్లనగా కంచు శబ్దించునట్లు బంగారు శబ్దించునా యనియెరుగవలెను.

౧౩. గంగపారుచుండు కదలనిగతితోడ।
ముర్కికాల్వపారు మ్రోతతోడ।
ధాలమోర్చినట్లు యధముడోర్వగలేడు।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ గొప్పయేరు యధిక ప్రవాహముబారునపుడు యేశబ్దమును లేకుండగా బారును చిన్నకాలువలకు వెల్లువబారగా అట్టగానము జెంది గోష్టముతో బారును అలాగే దాతృత్వముగలిగిన సత్పురుషులకు యేమిచె ప్పినాను శాంతము జెందుతుదు మూఢులు నిరంతరముకోపంబు జెందుతురు. దృష్టాంతరమెట్లనగా (శ్లో॥ దుర్జనం ప్రథమంవందే। సజ్జనం తదనంతరం। గుదప్రక్షాళనంపూర్వం। ముఖప్రక్షాళనంతరం॥) యను లాగు సజ్జనునికి తనకార్యంబెల్లతీర్చుకొనిపిమ్మటవందనంబొసగిన శాంతంబగును దుర్జనునికి ముందుగా వందనం బొసగవలెను. యెట్లనగా నిదుర లేయగానే ముందు గుదము శుద్ధిపరచి పిమ్మట ముఖము శుద్ధి పరచెదము గనుక దుర్జనుడు గుదమునకు సమానుడు సజ్జనుడుముఖమునకు సమానుడని యెరుగవలెను.

౧౮. లోభివానిజంప లోకంబులోపల।
మందువలదువేరె మతముకలదు।
పైకమడుగచాల భగ్గునపడిచచ్చు।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ లోభియైనవానిని చంపుటకు యేయొక్క ఔషధములు లేవు యికవేరువిధ మొకటున్నది అది యేమనగా లోభిచోటునకుబోయి తనకు ద్రవ్యము యధికముగా గావలెననియడిగిన మాత్రంబులో వానిప్రాణంబు బోవునుగాని యొకటానున్న నివ్వడు గనుక లోభిని చంపుటకు ద్రవ్యం బడుగటయే తగుబాటి ఔషధంబని యెరుగవలెను,

౧౯. అజ్ఞానమె శూద్రత్వము।
సుజ్ఞానమెబ్రహ్మమనుట శ్రుతులనువినరా।
అజ్ఞానముడిగి వాల్మీకి।
సుజ్ఞానపుబ్రహ్మమందెజూడరవేమా॥

తా॥ తనబుద్ధితానెరుగకనే మూఢత్వమనుకురు. శూద్రుడనయను వదమునకు సామునకనియర్థము. ఋషియైనను యెరుగకజాతి భేదంబులు

వహించుకొని బ్రాహ్మణులకుగాని యితరులకు యోగమనుష్ఠాన జపతప ములు చేయుచూచ్చదగినబై రంగముచేసియున్నారు ఆదొంగతనమును అందరు [illegible] తెల్లబరదియున్నారు.

[illegible] నికైనాను అజ్ఞానముయుండువరకు వానిని శూద్రుడని బిలువవచ్చును బ్రహ్మజ్ఞానములభించినపిమ్మట వానిని శూద్రుడనిబిలువక బ్రహ్మజ్ఞానియని బిలువవలెను యదియెట్లనగా వన వేటకులైన వాల్మీకులు యనువారు తనకు అజ్ఞానముబోయి జ్ఞానము ఉదయించిన పిమ్మట బ్రహ్మ ఋషియని పేరు వహించి యెల్లవారికద్ద పూజితుడై యుండెను గనుక నీచకులస్తుడైనాను జీవైక్యసంధానము అనుసరించినపిమ్మట వారిని బ్రహ్మజ్ఞానియని చెప్పుటకు సందేహము లేదు. గొప్ప కులస్తుడైనాను బ్రహ్మ జ్ఞానము లేనియెడల వానిని శూద్రుడని చెప్పుటకు అక్షేపణము లేదుయని యెరుగవలెను.

౧౩. బొందియెవరిసొమ్ము పోషింపబలుమారు।
ప్రాణమెవరిసొమ్ము భక్తిచేయ।
ధనము యెవరిసొమ్ము ధర్మమేతనసొమ్ము।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ ఈ దేహము యెవనికి పరమని సకలపదార్థములవల్లపోషింప వలెను ప్రాణము యెవరిదని మనము భక్తి యనుష్ఠించవలెను ద్రవ్యము యెవరిదని మనము చెప్పపెట్టవలెను, యేలనగా మనము యెన్నిజన్మంబులు ప్రాప్తంబులభియించెనో యెన్నిజన్మంబులు భక్తి యనుష్ఠించియో యెరుగము మనముజన్మమెత్తినప్పుడు ద్రవ్యమేదైన యెత్తుకొనివచ్చినామ లేక ప్రాణముబోవునప్పుడు మనతో కూడను యేమైన ఎత్తుకొనిపోతామ లేదుగదా యివి యన్నియువిడచి ప్రాణము బోవునప్పుడు మనతోటిచెడుగుణంబులు మంచిగుణంబులుమాత్రము కొనిపోవుచున్నాముగనుక మనము బ్రతికియుండగానే మనకు కూడినంతవరకు ధర్మము చేసి గొప్ప కీర్తిని సంపాదించు కొనవలెను.

౧౬. వెఱ్ఱివానికైన వేషధారికినైన।
రోగికైన పరమయోగికైన।
స్త్రీలజూచినపుడు చిత్తంబుచెంజిల్లు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ పిచ్చిపట్టియుండువానికైనాను వేషధారికైనాను కుష్ఠరోగికైనాను జీవయిక్యసంధానంబను నిష్ఠానుసారంబు చేయునట్టియోగికైనాను సరిస్త్రీలజూచినంతమాత్రంబున మనంబు చలింపక యుండకపోదని యెరుగవలెను.

౧౭. చిత్తశుద్ధిగలిగి చేసినపుణ్యంబు।
కొంచమైననదియు కొదవగాదు।
విత్తనంబుమఱ్ఱి వృక్షంబునకునెంత।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ మఱ్ఱివిత్తనము చిన్నదిగానున్నప్పటికిన్ని వృక్షము యేలాగు ప్రబలించియున్నదో ఆలాగు చిత్తశుద్ధిగల్గియున్నగానిష్కామమనస్సుగల్గిచేయు నట్టిధర్మము మంచిసుఖంబిచ్చియుశస్సునుపూర్తికరముచేసును.

౧౮. రాజవరులకెపుడు రణరంగములచింత।
పరమమునులకెల్ల పరమచింత।
యల్పనరులకెల్ల నతివలపైచింత।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ క్షత్రియులకు యుద్ధరంగంబునచింతగలుగును యోగీశ్వరులకు యెన్నడుపరముగలుగునోయనిచింత జ్ఞానంబులేనిమూఢులకు యైనగాయోసామాన్యపురుషులకు స్త్రీలపైసదాకాలమున్ను చింతయగునని యెరుగవలెను.

౨౦. తల్లితండ్రిమీద దయలేనిపుత్రుండు।
పుట్టనేమివాడు గిట్టనేమి।

పుట్టలోన చెదలు పుట్టదా గిట్టదా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ పుట్టయందు చెదులు పుట్టినను ప్రయోజనంబేమి యవియన్నియుచచ్చినాను మనకొనష్టమేమి ఆలాగుగాతల్లితండ్రులయొద్ద ప్రియములేనిపుత్రుండు యుండినేమి లేకచచ్చియున్న ప్రయోజనమేమి యేలనగా మనము తండ్రిబిందువల్లతల్లిగర్భమందు ఉద్భవించి అవయవములు వృద్ధిజెందువరకు నవమాసములు గర్భమందు మోసి అనేక కష్టదశ లన్నియు గలిగి మనలను ప్రసవించి మనకుగావలసిన ఉపచారంబులు చేసి పెంచిన తల్లితండ్రియొద్ద ప్రియములేకపోతే అటువంటి పుత్రుడు యుండినేమి వాడు చచ్చినఫలితమేమి యని భావము॥

౨౧. సత్యముమరియుండ జ్ఞానమమరియుండు।
జ్ఞానమమరియుండ సత్యముండు।
జ్ఞానసత్యములను సమమైనద్విజుడగు।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ సత్యమైనక్రియ యెచటయున్నదో యచట జ్ఞానమున్ను గలిగియుండును యెచటజ్ఞానము గలిగియుండునో యచటనె సత్యమున్ను స్థిరమైయుండును యెవనివద్ద సత్యమున్ను జ్ఞానమున్ను యమరి యున్నదో వానిని ద్విజుడనిన్ని బ్రహ్మమనిన్ని వాడబడుదురు.

(ఏలననగా) "సత్యం మాతా పితా జ్ఞానం" యని చెప్పినట్లు నీతి శాస్త్రప్రకారము యదార్థమయినది తల్లిలాగున్ను యుంటున్నదని చెప్పి యున్నది యబద్ధము చెప్పనిపురుషుండు జ్ఞానస్థుడుగాయుంటుడు యబద్ధము బలుకువాడు యొకప్పుడున్ను జ్ఞానస్థుడుగా నేరడని భావము.

౨౨. దానమొసగుకన్న ధ్యానంబుమరి యెచ్చు।
ధ్యానమొసగుకన్న తెలివి యెచ్చు।

తెలివికన్ననాశ తెగవేసినదిమెచ్చు।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ భక్తులకున్ను బదులకున్ను తనకు సాధ్యమయినయంతపరకు ధర్మముచేయుటవల్ల గలుగు ఫలముకంటె పరమేశ్వరునిధ్యానముచేయుట మిక్కిలిసుఖము. ధ్యానముచేసి గలుగు సుఖముకంటె జ్ఞానస్థుడౌటమిక్కిలి సుఖము. అట్లు జ్ఞానస్థుడు గలుగుటకంటె యీషణాదిపాశములు గోసి సంబంధములేకయుండుట మిక్కిలిసుఖంబనియెరుగవలెను.

౨౩. గాలిలేనిదీప కళికసంతసనంబున।
నలలునుల్లులేని జలధిరీతి।
నిశ్చలాత్మ మెన్ననిర్వికారంబున।
నుండెనేనిముక్తి యొనరువేమా॥

తా॥ గాలిలేనిచోటునయుండుదీపముయెట్లుకదలకయుండునో లేక అలలు లేనిచోటున సముద్రజలముయెటుకదలకయుండునో ఆలాగుసుఖదుఃఖములనుభవించి సంబంధములేక వెరచియుండు ఆపురుషునిజీవన్ముక్తుడని జ్ఞానులుచెప్పుదురు.

౨౪ మంటలోహమునను మానుశిలలయందు।
పటముగోడలందు బరగనిసుక।
జెట్లనంటనట్లు జెలగు దేహముజీవి।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా।

తా॥ ఎచట అగ్గియందు యినుము మొదలయిన లోహములు కాచేటప్పుడు రెండున్ను కలిసిఎట్లుయుండునట్లుతోచుచున్నదో ఆలాగున్ను ఇనుప ఆణిచెట్టునందుగొట్టిచూడగా ఎటుచేరినట్లుయుంటున్నదో ఆలాగున్ను గోడయందుబొమ్మ్రవాసిచూడగా ఎట్లుయమరియుంటున్నదో ఆలాగున్ను వృక్షమునందుయిసుకగలిగి రెండువకటిగాఎట్లుయుంటున్నదో ఆలాగున్ను

యివియన్నియువిచారణకుఅట్లు యొకటితో యొకటి సంబంధము లేక యున్నదో ఆలాగు ఆత్మయూపునకు దేహమునందు కలసియుండునట్లు చూపి కర్మాదివిషయములకు తాను సంబంధపడకుండసాక్షిభూతముగా యుంటున్నదని తెలుసుకొనవలెను.

౨౫. అనగననగరాగ మతిశయిల్లుచునుండు।
తినగతినగ వేము తియ్యనుండు।
సాధకమునపనులు సమకూరుధరలోన।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ సంగీతముఅభ్యాసముచేయుచుచేయుచు రాగము అధికసుఖంబుగాయుండును వేముఅనుతినుచుతినుచు వాడుకవల్లమధురముగాయుండునుగనుక యీప్రపంచమందు అభ్యాసమువల్ల యేకార్యమున్నుసాధ్య మవుతున్నది అభ్యాసమువల్ల సాధించనియొక కార్యమును లేదని భావము.

౨౬. అడవితిరుగ లేదు యాకసమున లేదు।
యవనితీర్థయాత్ర యందు లేదు।
యొడలుశుద్ధి జేసి యొడయునిచూడరా।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ యొకవిధమందు యొంటరిగా అన్న పానాదులను వెరచి వాయువు భక్షణము చేసుకొని తిరుగుటవల్ల మోక్షము చిక్కదు యిదిగాక ఆకాశమున యున్నదని యాగాది కర్మములు చేయుటవల్ల ఆపేరానందము జూడ జొప్పుటలేదు లేక గంగా యమునా, సరస్వతీ, మహానది, కృష్ణా, కావేరి, గోదావరి, యనునట్టి గొప్పనదులయందు స్నానము చేసి దేహశుద్ధి జేయుటకై యాత్రజేయుటవల్ల యేమియు ప్రయోజనము లేదు తారకమును యనుసరించిసాంఖ్యవిచారంబున దేహ తత్వములను పరిశోధించి ఆత్మ అనాత్మ యనియెరిగి అమనస్కభావంబున అద్వైతమైన పరమచైతన్యమూర్తిని జూచినగాని మోక్షానందము లభించదనుట

౨౭. కడుపునిండ సుధను గ్రహియించి తాఁ గొర
పాలమీద నేల భాగ్యమనుచు।
తత్త్వమెరుఁగి వెనుక తర్కమ్ము లేటికో।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ కడుపునిండులాగు నవనీతము తినువానికి పాలువల్ల యేమిప్రయోజనము అలాగు సాంగత్యముయొక్క నిశ్చయమును యెరిగి వాటియందే యిముడియుండువానికి శాస్త్ర విచారణవల్ల యేమిప్రయోజనమున్నదియని యెరుగవలెను.

౨౮. ఉత్తమోత్తములు తక్కువాని కలిమీద।
మహిమజూపువాడు మధ్యముండు।
వేషధారియుదర పోషకుండధముండు।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ తత్త్వములను సాధనపరచి పరమ చైతన్యమును దర్శించి బయలుజూపకయుండువారు ఉత్తములు.

తనయొక్క మహిమను జూచి లోకంబున తన్ను మదించునట్లు చేయువాడు మధ్యముండు తనవద్ద యథార్థస్థితి లేకపోయినను వేషము ధరించి ప్రసిద్ధిపరచుకొనికడుపు పెంచి కాలముగడుపువాడు అధముండుయని తెలియవలెను.

౨౯. హృదయమందునున్న యీశుని జూడక
శిలలకెల్ల మ్రొక్కు జీవులారా
శిలలనేముండు జీవులలోనె కాక।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ హృదయమందుండునట్టి పరబ్రహ్మమును సాధనమువల్ల శోధించిజూడక రాళ్ళకు మ్రొక్కుటవల్ల యేమిప్రయోజనము [illegible]

రుచేయబడ్డదని యెరుగక అవియో నిర్జీవియని తెలియక పరబ్రహ్మము ఆ బొమ్మయందుయుండునా యొకప్పుడునుయుండదు మీవద్దయుండు పరబ్రహ్మమును శోధించి చూడకూడదా వాటివల్ల మీకు మోక్షానందముగలుగునా రాళ్ళుగొరుటవల్ల మీకు యేమిఫలితము గలుగుచున్నదని ఎరుగుము.

౩౦. గంగగోవుపాలుగంటడైననుచాలు।
కడవడైననేమి ఖరముపాలు।
భక్తికలుగుకూడుపట్టెడైననుచాలు।
విశ్వదాభిరామవినుర వేమా॥

తా॥ గోవుయొక్క పాలు యొక గరిటెడుచిక్కినాను చాలు యని పానమునకు యోగ్యతగలిగయున్న రుచిగాయున్న యుంటున్నదిగార్ధభము యొక్క పాలుయొకకుండకునిండు చిక్కినాను ఏమిప్రయోజనము యధికముగా పానముచేసినయెడల దేహమునకు అపాయము సంభవించును త్రాగుటకు రుచికరంబులేదు అలాగేమిక్కిలి ఉపచారముతో అన్నము యొక పిడికెడుపెట్టినాను యువియే ప్రియముఉపచారములేక పంచిపదార్థములతో పెట్టినయన్నము ప్రియముగానేరదయని భావము.

౩౧. కాకిగూటిలోన కోకిలమున్నట్లు।
భ్రమరమగుచు పురుగుబ్రతికినట్లు।
గురునిగొలుచు వెనుకగురువుతానౌనయా।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ కాకియొక్కగూటినందు కోకిలములు పెరిగినట్లు కొళవియొక్కనాథంబునయొకపురుగునుకొనిపోయి పెట్టుకొని వాటిస్వరూపమునుమార్చి తనరూపము వానికిచ్చిబ్రతికినట్లుగాచూపైనపరబ్రహ్మమునుసాధనంబున ధ్యానించి క్రూరమైన ఆశపాశములను త్రోచి స్తంబన యోగసారమందు యదార్థమును తెలిసి నిష్టసాధనమువల్ల మోక్షదీపముగని అద్వైతుడై పరమాత్మస్వరూపుడౌతుడు.

౩౨. మాటదిద్దవచ్చు మతినెక్కు లేకుండ।
దిద్దవచ్చు రాయి తిన్నగాను।
మనసు దిద్దరాదు మహినెంతవారికి।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ చిత్తమందు యేయొక్క సంకటము లేకుండగా యుండునట్టుల పలుకులవల్ల దిద్దవచ్చును మిట్టపల్లములయిన రాతిని దినదినము ఆయుధములవల్ల శుద్ధిపరచవచ్చును అయితే లోకచింతయునెల్ల పెరచినపిమ్మట విచారణవల్ల వారిని దిప్పుటకు తరముగా నేరదు.

౩౩. మనసునందు ముక్తి మలయుచునుండంగ।
మనసు నెరుగలేక మనుజులెల్ల।
మనసు సంతలేక మాయమైపోదురు।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ మనస్సునందు గల్గినముక్తి యేమార్గమందు పలుకుచుండియున్నదో ఆమార్గము యెరుగక చంచలంబున బడి మనుష్యులనేకులు వలయను పాశబంధంబున చిక్కి యనేకవిధకష్టములకులో బడియున్నారు యివియన్నియు తెలియక యేలమాయలందు జిక్కి పడెదరని భావము.

౩౪. మనసు ముక్తియనుచు మదినెరుంగగలేరు।
మనసు చేతతగిలి మాయమైరి।
మనసు తానెయైన మర్మజ్ఞుడగు యోగి।
విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

తా॥ మనస్సు పరిశోధించగా ముక్తిస్వరూపమని యెరుగక లోకమందు మానవులు మనస్సుయొక్క క్రియలకులో బడి మోసపోతున్నారు గనుక సాంగత్యమువల్ల మనస్సు తన స్వరూపమయితే జీవన్ముక్తుడైన యోగీశ్వరుడౌతాడు యిదిగాక యితరవిధముల లోకమందు ఆత్మస్వరూపమగుటకు యిక లేదు.

తే.గీ. నిన్ను జూచుచుండ నిండును తత్వంబు।
తన్ను జూచుచుండ తగులు మాయ।
నిన్ను నెరిగినపుడె తన్ను తానెరుగును।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ ఓ పరమాత్మా ! నామరూపక్రియారహితమైన నిన్ను సాంఖ్య అమనస్కందమను నిష్టయందు జూచువరకు అఖండితపావము పరిపూర్ణముగా యున్నది బహిర్ముఖముగా లోకమును చూడగా లోకపాశము బంధమగుతున్నది లోకమాయాలు వృద్ధికరమగుతున్నది గనుక ఓ పరబ్రహ్మస్వరూపుడా నిన్ను గనువరకు యీ మాయాసంబంధము నీటిగుబ్బయని తన నిజస్వరూపమును యెరుగవలెను.

క౨. గాలిగాలి కలసె గగనము గగనంబు।
మన్ను మన్ను కలసె మంటమంట।
నీరు నీరు కలసె నిర్మలంబైయుండె।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ ఈ దేహము అయిదు భూతములవల్ల గలిగినది అవి ఏవి యనగా ఆకాశము వాయువు అనిలము జలము, భూమియనుయీ పంచభూతముల యొక్క వికారముగల యీ దేహము ముందులాగే గాలితో గాలియున్ను జలముతో జలమున్ను మంటితో మన్నున్ను అగ్గితో అగ్గియున్ను గలసి నిర్మలమైన ఆత్మయుమాత్రము వెనుక వుండును గనుక యీ పంచభూతముల అయిక్యమైన దేహము సతము సినమ్మ కవిషయాదిగుణములను వెరచి పరబ్రహ్మమును జేరులాగు సాధనములను చేసి నిర్(అహమాత్మా బ్రహ్మ) యను వాక్యమునకు లక్ష్యార్థముగా పరబ్రహ్మానందజ్యోతిని ధ్యానించి ఆనందమై లోక బంధము లేక తాను పరమాత్మస్వరూపుడని యెరిగి సుఖదుఃఖములు దేహము నుచేసినదని సంతోషమున్ను వ్యాకులమున్ను చెందక పరమచైతన్యుడై అఖండస్వరూపుడై మాయారహితుడై యుండె మంచికార్యము.

౩౭. వెతుక వెతుక దొరకు వేదాంత వేద్యుండు।
వెతుకువానిదాను వెతుకుచుండు।
వెతుకి చేర్చిపట్టి వెరవర్లు గలరొకో।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ మనము వేదమందు చెప్పియుండినట్టి ముఖ్యమైన పరబ్రహ్మమును ధ్యానించ ధ్యానించ చిక్కును ఆపరబ్రహ్మమున్ను యెవరు మనలను ధ్యానించుచున్నారో యని తానున్ను జ్ఞానదృష్టియందు చూచుచున్నాడు గనుక యీలోకమందు శ్రవణమనన నిదిధ్యాసనానుసారతత్వమ్ములాగు ధ్యానము చేయునట్టి బ్రహ్మజ్ఞానులు యుంటున్నారాయని భావము.

౩౮. తనువలసిన తావలమును।
తనువలవక యున్న తన్ను తావలవడిలక।
తపపటాటోపంబులు।
తనమాయలుపనికిరావు ధరలో వేమా॥

తా॥ తాను నామరూపక్రియలు లేక ఆనాహాను భావుని సాంగత్యము వల్ల ధ్యానించి అమనస్కంధము వల్ల సాధించగా తాను (పరబ్రహ్మము) అనిజరూపును వెతకి వానితో కలసి అఖండాకారమై చేయును ప్రకృతి సంబంధమైన మాయలో జిక్కి జ్ఞానము చూడక పరబ్రహ్మమును వెతకని వానికి తాను వానికి జిక్కక దూరమందుండి సాక్షిరూపముగా యుంటురుగనుక ఓ పురుషులారా మీయొక్క మాయక్రియలున్ను కపటోపాయములున్ను వాన్ని చేయలాగు మార్గమును చూపను వాటిని శీఘ్రము విడచి త్రోయుము తత్వజ్ఞానమున్ను అనుసరించుము.

౩౯. స్వానుభూతి లేక శాస్త్ర వాసనలచే।
సంశయంబు చెడదు సాధకునకు।
చిత్రదీపమున్ను చీకటి జెరసట్లు।
విశ్వదాభిరామ వినరవేమా॥

తా॥ కొందరు శాస్త్రప్రభావము వల్ల ఆత్మానుభవము సాధించినవారి లాగు అభినయించి తాను చదివిన ప్రసిద్ధి వలన జ్యోతిని చూచినట్లు మాట్లాడుదురు అట్లు మాట్లాడిన దాని వల్ల గలుగు ప్రయోజనమేమి విద్వాంసుడనిగాని జ్ఞానిగానేరడు అట్లు శాస్త్ర విచారణ వల్ల జ్ఞానిగానుండ వలెనంటే వటమందు వ్రాసియుంచు చిత్రదీపము లాగు అంధకారమైన చీకటి తొలగితే చదివిన మాత్రమున బ్రహ్మజ్ఞాని యనబడుతుడు.

౨౦ ఉర్విజనులు పరమ యోగీశ్వరునిగూడి।
తెగడువారుగాని తెలియలేరు।
అమృతమాదిరుచుల హస్తమెరుగదు।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ॥

తా॥ అమృతము మొదలయిన రుచిగల పదార్థములను మన చేతియందుమొత్తియున్న ఆ చేతులు వాటియొక్క రుచులను యెట్లు యెరుగదో ఆలాగు యీ ప్రపంచమందుండు మానవ జనులు శ్రేష్ఠమైన యోగీశ్వరులను యనుసరించి వారి భక్తి విశిష్టరూపలు తృప్తిజేసి జ్ఞానభావము తెలియజాలక వారియొక్క గుణాతిశయములు యిట్టివని యెరుగక నోటికి వచ్చినంతవరకు దూషణచేతురు యని భావము.

౨౧ మగనికాలమందు మగువను కష్టించి!
సుతులకాలమందు సుఖము పొందు!
కలిమిలేమి రెండు కలదెంత వారికి।
బలిమి పుత్రబలిమి వేమ॥

తా॥ స్త్రీయైనది తన పెనిమిటి కాలంబున అన్నవస్త్రంబునకు కష్టపడినయెడల పిమ్మట పుత్రుల కాలంబున సౌఖ్యబడును గనుక స్త్రీలకు పుత్రభాగ్యము తప్ప యిక వేరు భాగ్యము లేదని భావము

౨౨ ఆసనములు వేరు సారంబు ఒక్కటి।
సత్యనిష్ఠ వేరు సత్యమొకటి।

పరమరుచులు వేరు భావ్యాంధుయొక్కండు।
విశ్వదాభిరామవినురవేమా॥

తా॥ ఆరువిధములైన రుచులుయుండియున్న వాటియొక్క సారమంతయుయొక్కటే అవిఆయారువిధములైనరుచులను నాలుకదాయెరుగవలెను యదార్థమును తెలుసుటకుయనేకత్రోవలుయుండియున్న వీటియొక్క గుణము సత్యమునె బ కులుచేయును. యోగీశ్వరులు మొదలయినవారు నామరూపక్రియలలోని విశ్వాసమైన దేహముగలదిగాయున్నను వారిలోయుండునట్టిపరమాత్మస్వరూపముఅస్పదృమైయుండెను.

౪౩. ఇట్టికనుల బ్రహ్మమెట్లుచూడగవచ్చు।
చూచుకనులు వేరు చూపు వేరు।
చూపులోనమరచి చూడంగవలనదా।
విశ్వదాభిరామవినురవేమా॥

తా॥ మాయప్రకృతియందు లోబడి అశయను యెమునిపాశంబున కట్టుబడి సమసారమనునట్టి నరకమందుబడి తత్తళించుకొనివాటికియేమి చేయగావృద్ధియగునుయనియెంచి కామాది ఆరుదొంగలనుదాయాదులుగాజేసుకొనివారుతనమీదు ద్వేషము జెందబోతారనిభయమువల్ల వారిమనస్సునెప్పించకకోరినంతమాత్రంబునపనిపాటుచేయజ్ఞానేంద్రియము మొదలయినవి తనకుఅయిక్యముగాయుండు మనుష్యుడుయీకామకంటియందుబ్రహ్మమును చూడకోరితేఎట్లుచూచుతుడుఆట్లుబ్రహ్మము చూచుటకుజ్ఞానమనుకంటివల్లయేకచూపుగానిలచిలోకమాయలను వెరచిచూచినయెడలఆక్షేపణలేక పరబ్రహ్మసుదర్శనమొదుతును లేనియెడలప్రయోజనము లేదుయని యెరుగవలెను.

౪౪. దూలములనుబోలు। దురవస్థలనుయెల్ల।
రోసియాసలన్ని కొసివేసి।

వాసనలుతెగిన వాడె పోబ్రహ్మంబు।
విశ్వదాభిరామవినుర వేమా॥

తా॥ దేహములోనుండు జాగ్రత స్వప్నసుషుప్తులను మూడు అవస్థలను త్రోసి ధనేషణ, దారేషణ పుత్రేషణ యనుమూడు ఆశలను తెగగోసి లోకవాసన శాస్త్రవాసన దేహవాసనయను మూడు వాసనలనుమూలయం దుత్రోసినవారెవరో వారు మహానుభావులు వారిని బ్రహ్మమునిచెప్పవచ్చును.

౮౦. జీవమెచటనుండు భావమెక్కడనుండు।
కాపురంబుయేడ కదసియుండు।
దనరుచున్న యట్టిస్థలమేల తెలియదు।
విశ్వదాభిరామవినుర వేమా॥

తా॥ ప్రాణము యెచటయున్నది బుద్ధియెచ్చోటయున్నది జీవుడున్ను బుద్ధియున్ను ఎచ్చోటకలసియున్నది జీవభావము రెండున్ను చేరియుండుచోటు ప్రజ తెలియజాలరు అవి తెలిస్తెగదా జీవన్ముక్తులౌదురు.

౮౧. ధనముకూడబెట్టి ధర్మంబుచేయక।
తానుతినక లెస్స దాచుకాక।
తేనెనీగకూర్చి తెరువరికియ్యదా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ తేనయీగ అనేకమైన పుష్పములలోయుండు తేననుకొనివచ్చి పరులకుయిచ్చునో ఆలాగులోభియైనవాడు ద్రవ్యము చేర్చిపెట్టి ఒద సాధులకుధర్మముచేయకయున్ను తనకడుపునకు తినకయున్ను యొకచోట పూడ్చిపెట్టుదుడుఅద్రవ్యముదొంగలకో లేకపరులకోయిచ్చినిలచుచున్నాగను క దనార్జనముచేసినపిమ్మట ఆత్మద్రోహముచేయక తనకు కూడినంతవరకు పరోపకారముచేసి కాలముగడుపుట మంచియుక్తము.

౮౨, ఇచ్చేవారలసంపద।
మెచ్చేదే కాని లేదోలమికలుగు।

గురువనుచు దను జెప్ప గురిగాద జెందును।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ బ్రాహ్మణుడు, క్షత్రియుడు, వైశ్యుడు, శూద్రుడు యను జాతులలో ఏకావాన వస్త్రము, సన్యాసి మొదలైన వేషము ధరించు వారిని మతాచార్యులని జనులందరున్ను ఆవేషధారిని మిక్కిలి ప్రసిద్ధి పరచి పరమాత్మస్వరూపుని తెలిసినవాడని వారిని దర్శించి ఊడిగము చేసుకొనివచ్చుచున్నారు తనయొక్క మరణకాలము తనకు తెలియుని నీచుని ఆచార్యులని చెప్పినది జ్ఞానముగల వారికి అందముగాదు. జ్యోతిని చూచిన వారిని చూచి దర్శనము చేసిన మొదల బాగుయని భావము.

౧౮. మురికిలోనఁబుట్టి మురికిలోనఁ బెరిగి।
మురికి బ్రతుకుకింత మురిపెమేల।
మురికి దెలిసినవాడు మురికిని బుట్టునా।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ దుర్గంధమునందె బుట్టి అశుచియైన మాయనందె పెరిగి తల్లడిల్లు వానికి దుర్గంధమైన మాయ మైకమును గురించి తాను గర్వము జెందవలసిన కారణంబేమి. ఈ ప్రపంచసుఖము నుమాయా ప్రకృతియని ఎరిగినవాడు మరల ఈ అశుచియందు బుట్టుతుడా బుట్టజాలడు యెన్ని దినములు అహంకారగృహము నందు పొల్లుతాడో ఆదినము మొదలు జన్మములు యెత్తి దాటీరవలెను ఎప్పుడు వాటియన్నియు గోసివేయుతున్నడో అప్పుడు దాజీవన్ముక్తుడౌతుడు.

౧౯. ఎనబది నాలుగులక్షలు।
యనబరగిన జీవరాసు లందులమునులౌ।
జనియించు విధము తెలిసిన।
మనుజుండే వివేకి యండ్రు మహిలో వేమా॥

తా॥ ఎనబై నాలుగులక్ష జీవరాసులలో మునులు యెట్లు బుట్టినారు యేవిధమువల్ల వారికి మునులు యను నామధేయము గలిగెను కులమువల్లనా

లేక వేషముపల్లనాలేకజ్ఞానము తెలిసినందు చేతనా యిట్టివిషయములు చక్క-గా తెలిసినట్టి మనుష్యులు లోకంబునసత్యవంతులనియెరుగవలెను.

గీ౬. తల్లిగర్భమందు తావెడలినప్పుడు।
మొలనుబట్టలేదు మొనసిచరాడ।
నడుమబట్టకట్టనగుబాటుగాదకో।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ॥

తా॥ తల్లియుదరమందునుండి బయలుపడునప్పుడుమనమునడుమునందు యేదైన వస్త్రములుధరియించుకొనివచ్చినామా లేదుగదా అటుయుండగా పుట్టినప్పుడు లేనివస్త్రము మధ్యధరించితేనలుగురికినవ్వుగదా.

గీ౭. కంటిమంటిచాత కామునిగెల్చియు।
వెంటబాయలేదు పెద్దవేల్పు।
బెంటబాసినట్టి పెద్దలుకలరకో।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ॥

తా॥ కామమునకుఅదిపతియైన మన్మధునిశివమూర్తిమూడవనేత్రమైన నెత్తికంటివల్ల దహించియుతానువిరహమునుతాళజాలక ఋషిభార్యలు మొదలయినవారినిసయ్యోగము చేయుటకుఆరంభించెను. అటువంటి మహానుభావుండె అవిరవావేదన సహించుటకుసాధ్యపడజాలక యుండగా కామాది విషయాదులను వెరచిన ధన్యులు యీ ప్రపంచ మందు యుంటున్నారా.

గీ౮. అధరామృతముజూచి యన్నియుమరచును।
తరుణిరూపుజూచి తన్నుమరచు।
యోనిజూచివరమ యోగముమరచురా।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ॥

తా॥ స్త్రీలయొక్క అధరామృతముజూచిపురుషులులోక విషయములను మరచెను స్త్రీలయొక్క రూపముజూచితన్నుమరస్తున్నాడు స్త్రీలయొక్క మర్మస్థానముచూచినమాత్రంబున శ్రేష్టమైనజీవఆత్మనుతానమం

తయుమరచిపోవుచున్నారు గనుక స్త్రీలయొక్క రూపమేదన్ను నాశనము జే
సినట్టి క్రోధమైన భూతముగాయున్నదని యెరుగవలెను.

గీ. భర్తమోసెనొకడు భర్త మేసెనొకడు।
భర్తరొమ్మునగట్టి పరగెనొకడు।
భర్తలేసినగాని ప్రభునిగాజూడడి।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ శివుడుమాయయైన గంగను శిరమునధరించుకొని యున్నాడు బ్రహ్మ సరస్వతిని నోటియందుబెట్టుకొనియున్నాడు విష్ణు లక్ష్మిని రొమ్మున స్థాపించుకొనియున్నారుగనుక మనము త్రిమూర్తిస్వరూపముకన్న హరిహరాదిబ్రహ్మదులున్న మాయనువిడచి మోక్షమాయకచిక్కియున్నారుగనుక మాయను త్రోసి పరబ్రహ్మచైతన్యమును పరమాత్మస్వరూపమును యెంచవలెను.

ఉం. ఈతగింజవంటి యినుమంతయోనికి।
ఆశపడెడువాడు అల్పజనుడు।
దీనివిడచినట్టి ధీరులు యెవరయా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ ఈతపండంతకొలతగల మర్మస్థానమును కోరువాడు మూఢుడు గాని జ్ఞానులుగారు మాయయైనయీ సంబంధమును విడచిన మహానుభావులు యెవరైన లోకంబున యుంటున్నారాయని భావము.

ఉ. నెలనెలకును యోని నెత్తురుగారును।
ఉష్ణమెత్తినపుడు పురుగుచీము।
ఉత్తపాడెల్లను యుచ్చగారుచునుండు।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ స్త్రీలకు నెలనెలకున్ను ముట్టుగలుగుచు కాక యధికరించగా చీముగారునుయితర సమయంబున ఉచ్చగారుచుండును యింతటి దుర్గంధమై యున్న చూచుటకుయుక్తము లేకయున్న వినుటకు యోగ్యత లేకయున్న యుండునట్టి మర్మస్థానమును పశువులుకోరుచున్నారే యెంతటి ఆశ్చర్యము.

౬౨. అత్తమామలుపుచ్చ యాలుగాజన్మించె।
ఆలుమగనిపుచ్చ ఆయనుతున్న।
ఉచ్చబ్రతుకుకింతల పుత్రాసహమేలయ్య।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ మామామఅత్తలపుచ్చలవల్లతనకుభార్యబుట్టెనునాయకిహయకు దుమీసిపుచ్చలవల్లపుత్రుడుబుట్టెనుయీదేహముఉచ్చవల్లగలిగినదనిన్ని దుర్గంధముగలిగినదనిన్ని యెఱుగక అహంకారముకొనుటకు రీతి యానా యని భావము.

౬౩. ఉచ్చలోనుబుట్టి పుచ్చలోనుపెరిగి।
ఉచ్చకానిసేయు ప్రాసగలడు।
ఉచ్చలోయువాడు పుత్త్రయోగిరా।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ ఉచ్చయందేబుట్టి ఉచ్చయందేపెరిగిమరల ఆఉచ్చద్వారము నుకోరుచుట్టిమూఢులయుంటున్నారామాయామయమైనఆపుచ్చ ద్వారము నువెరచువట్టివాడెవడో వాడుడాశ్రేష్టమైనయోగీశ్వరుడని తెలియవలెను.

౬౪. కచ్చలుకాముఖులు గూడుక।
త్రచ్చంగా జగముపుట్టె తాతలనాడుగా।
యిచ్చట కులజుండెవ్వడు।
నచ్చరితము అందరనుచుచాటర వేమా॥

తా॥ స్త్రీయున్ను పురుషున్ను యిద్దరువయోగంబున పూర్వీక మునుంచి యీలోకముగలిగెను సయోగంబునగలిగినలోకంబున బ్రాహ్మణుండనిన్ని అనీచుడనిన్ని యేమైన విత్యాసముగలదా బ్రాహ్మణున్ను అస్థానముందేబుట్టెను. ఆనీచున్ను ఆచోటునందేబుట్టెనుమర్మస్థానంబున బుట్టినవిన్ని యొకవిమేలనిన్ని ఇతరులనుయీసత్వమునిన్ని చెప్పుటకు అందరూనా యందరున్ను స్త్రీలింగమున్ను పురుషలింగమున్ను టంకణము లేకుండగా బుట్టినవారున్నారా గనుక యింకనున్నయొకే కులస్తులుగానిభేదమైన

కులముఒకప్పుడున్న లేదు. ఈవిషయముసకలమైనవారు యోచించవలెను

౬౫. తోలుతోలున బెట్టి తోమంగతోమంగ।
మురికిగారిగారి ముద్దగట్టు।
ముద్దచంకను బెట్టి ముద్దాడనాయరా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ చర్మముపై మరియొకచర్మముబెట్టి రుద్దిరుద్దిసి చలించగాయీ చటమురికియంతా చేరిముద్దగట్టెను ఆమురికిముద్దనుచంకను యెత్తుకొని అపేక్షనుజూపిముద్దు బెట్టి సంతోష బాష్పములు పలుకుచున్నామేయిది యేమి విపరీతము యీవిపరీతము యెవరైనను తెలుసుకొన్నారా.

౬౬. మలమూత్రరక్తాది మాంసకంపైన
ముట్టుకుండ నీళ్ళముంచవేల।
పై మురికిపోవును లో మురికిపోదయ్యా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ మలము,మూత్రము,రక్తము,మాంసము మొదలయినవియును చేరియుండుముట్టు ఒకకుండజలమువల్లపోవునా? దేహముపై అమరియుండు మురికిపోవునుగాని లోభాగమందుండు పైచెప్పినసంగతులుతీరవు, మనము పైకిమాత్రముజలముపోసుకొన్నాము. శుద్ధముఅనగా లోభాగమందుండుమలముమూత్రము చెడ్డరక్తము యింకయనేకవిషయములుఅలాగే వున్నదిలోభాగములోశుద్ధిచేసితేగానిశుద్ధియగును పైశుద్ధివల్లశుద్ధియగునా లోమురికి యీదేహము యుండువరకుయుండునుగానియొకప్పుడున్న శుద్ధిగానేరదు.

౬౭. ముట్టులోనెబుట్టి ముట్టునంటుకురోసి।
వట్టితీర్థమునాడు వాడుకాసి।
ముట్టకుండనీళ్ళ మునగినశుద్ధవునే।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ॥

తా॥ శుక్లశోణితమనునామధేయములుగలరక్తమువల్ల మనముబుట్టి ఆరక్తమునెలనెలకుగారునపుడుఅవిముర్చ్చమని, ముట్టని, అంటకూడదని, జలకమాడినతర్వాతఅంటవచ్చునని పేరుగా వయిత్యముబెట్టి బతుకుతున్నామే.

షేమివింతఅవియెల్లప్పుడున్నులోపలయుండదా వారిని యంటవచ్చునా లేక యొకకుండజలమువల్ల ఆముట్టుబోవునా యిదియెఱుగుము.

౭౮. తరుణియంగమెల్ల పురుషుండెరుంగును।
పురుషునవయవములు పొలతినెరుగు।
కోకగట్టుకొన్న పొలతికిశిగ్గవును।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ స్త్రీలయొక్క అంగమంతయుపురుషుడెఱిగియుంటున్నారుపురుషునిఅంగముస్త్రీలెఱిగి యుంటున్నారు పురుషుండెఱుగని యంగము స్త్రీలవద్ద ఏమియులేదు స్త్రీలెఱుగనియంగముపురుషునివద్దలేదు ఇట్లుండగావస్త్రము ధరించకపోయిన యెడల స్త్రీ పురుషునికిలజ్జఎట్లుగలుగును ఆవివరమునాకు తెలియలేదు.

౭౯. మాటమఱుగు శిగ్గుమనుజలోకంబెల్ల।
చీరమఱుగు సిగ్గుజెప్పనేల।
బట్టబైటసిగ్గు బండ సంసారంబు।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ ఈలోకంబున సిగ్గుయనుసంగతిమాటవల్ల యున్నదిగానియదార్థమైచీరయందు లేదుపురుషునికిసిగ్గుస్త్రీలు తనరహస్యస్థానమును చూడకూడదనిన్ని స్త్రీలయొక్క రహస్యస్థానముపురుషుడుచూడకూడదనిన్నియిద్దరున్నొకరికొకరుదర్శించినమాత్రంబునశిగ్గుకలుగునప్పుడు అపేక్షగలుగునా అపేక్షలేకపోతేపుత్రులనువృద్ధిపొందించగా సముసారచింతనువినాబైరంగమైనసిగ్గు లోకంబునయొకటియున్నదేమి.

౮౦. పుణ్యమంతయుగూడి పురుషుడైజన్మించు।
పాపవశమునబుట్టు పరగనతియు।
కష్టమానతియనికనియు రోయకేలొక।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ ముందుజన్మంబునచేసినపుణ్యవశంబునపురుషజన్మముమనకుగలిగెనుముందుజన్మంబునచేసినకర్మవశమువల్లస్త్రీజన్మములభించినదిపాపకర్మమువల్లలభించిన స్త్రీజన్మమనియెరిగియింకయు స్త్రీపై యపేక్ష పొందుట

యోగ్యమాపాకర్మములు చేసితేమనకున్ను స్త్రీజన్మమువచ్చునని తెలియజాలి శాపమువల్లకలిగిన స్త్రీజన్మమును వెరచినిలువండి.

౨౧. కాంతమేనుజూచి కలవరపడియేరు।
కనుపులెరానిరోత కానలేరు।
యింతరోతబ్రతుకు యీదేహమేలయా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ స్త్రీలరూపమును చూచియేలయిష్టపడుతున్నారుఆదేహంబు నయేమియున్నది పైచర్మముమూసియున్నదిగాని యిక వేరులేదు ఆచర్మము నుజూచియే భ్రమతజెందెదరుకడుపులెరాపలయుంపుదుర్గంధమునుకనిపెట్టి ముదుర్గంధముగలయీదేహమును, అపేక్షబడిజీవింపులకుయిదియొక జీవనమావదలుముఆదేహమునుజూచిఅపేక్షజెందవద్దు.

౨౨. కల్లుకిచ్చునట్లు చల్లకియ్యగలేరు।
కొల్లకిచ్చునట్లు కూడువలేరు।
పుల్లకిచ్చునట్లు పుణ్యానికియరయా।
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమా॥

తా॥ ఈలోకంబున మనుష్యులుమధుపానముచేయునట్టి ద్రవ్యము మజ్జిగ, పెరుగు యిటువంటిమంచివస్తువులకు శెలవుచేయులకు మనస్సుయొక్క ప్పుడున్ను రానేరదు. ద్రవ్యముచేర్చిబెట్టి దొంగలకున్నువృధావెచ్చమునకున్ను శెలవుజేయునట్టిద్రవ్యముతాను తినజాలరువేశ్య మొదలయిన దుర్వ్యసనములకు శెలవుచేయునట్టి ద్రవ్యమునద్విషయమునకు యొకప్పుడున్ను శెలవుచేయుచాలరుయనిభావము.

23. సతిసుతులిద్దరుకూడా।
పతియుకడ పవ్వళించిచన్నులు ముట్టగా।
పతిజూడమీదిమాంసము।
సుతుడంతులపాలు ప్రేమజూచుర వేమా॥

తా॥ శిశువున్ను నాయకుడున్ను యొక స్త్రీనిమధ్యనుంచి యిరుప్రక్కలశయనించి సంతోషపూర్వచేతనాయుభయులున్ను స్తనములంటినమాంసము నగడ్డయని మదంబునదలంచుతున్నశిశువువంటివారియుంభయుపాలును పానము చేతుర్దుఆలాంగుతత్వముల బట్టివెరువకుండగ జ్ఞానపాలు త్రాగవలెను.

౭౪. పతిసుతులిద్దరుకూడా।
సతియొద్దనువవ్వళించినంతసదృష్టిక్।
సుతుడంటినపాలూరును।
పతియంటినయెల్లతాపువదనకువేమా॥

తా॥ పతియున్నమత్రుడున్న యిద్దగున్నస్త్రీకి రెండుప్రక్కలబవ్వళించగానంతోషమైనపార్శ్వంతోపుత్రుడు స్తనభారముసుయంటగాపాలు వుబరియగును పతియంటగా దేహమాద్యంతము తాన జ్వరము యధికరించును యనిభావము.

౭౫. కన్నులుపరసతికొప్పిన।
కన్నులగనుపాపదృష్టిగలియడమును పే।
వను ... ండిచిన।
... డవలయుసహజము వేమా॥

తా॥ఇతరమైనస్త్రీలయొక్కకుంభమందముజూచిమనస్సువికారముకొనిమర్యోదనజెండియుందురుముందుగానేమనముపాలుతాగిగిన కుంభమని రెూచించినిలచి తెబాగుఅటుయోచించినిలచి తెమనయొక్కప్పుడున్న తాపజ్వరముగలుగను।

౭౬. పడయనేర్పినలంజె బంగారమాశించు।
మాడకువలచునా మహిమకొక।
కొరక నేర్పినబట్టగోగికితె చేవునా।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ వ్యభిచారమును చేసి ద్రవ్యము సంపాదించు వేశ్యద్రవ్యము సంపాదించుగా సిమనయొక్కవ్యర్థమాటలకు మోహించివచ్చునా అందరినిగొరుకుట్టియెనువ వాటని గోకితే కొరకకమానునాయని భావము.

౭౭. ఆటుడుతాకివేసివిడచి కెట్టినలంజె।
బీదవిటునిదగిలి ప్రియముచేయు।
కుప్పలోనిచొప్పకుక్కకన్నట్లాయ।
విశ్వదాభిరామ వినురవేమా॥

తా॥ కుప్పయందుండు పాదరక్షనుజూచి కుక్కమైనది ఎంతటి ప్రియతో కవ్వాని సంతోషించునోతలాగుపురుషునివద్దనుండి దెబ్బలు